

Tieteellisen tutkimuksen tietosuojailmoitus

Tietosuojailmoitus sisältää ne tiedot, jotka tulee kertoa tutkittaville käsiteltäessä henkilötietoja tieteellisessä tutkimuksessa. Informointivelvoitteesta säädetään EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen (EU 2016/679) artikloissa 12–14. Henkilötietoja ovat sellaiset tiedot, joiden perusteella henkilö voidaan tunnistaa suoraan tai välillisesti esimerkiksi yhdistämällä yksittäinen tieto johonkin toiseen tietoon, joka mahdollistaa tunnistamisen.

1 Tutkimuksen nimi

Kelan strateginen kehittämisohjelma Eepoksen vaikutukset sosiaaliturvan toimeenpanossa

2 Rekisterinpitäjä

Kansaneläkelaitos (Kela)
Osoite: PL 450, 00056 KELA (Nordenskiöldinkatu 12, 00250 HELSINKI)
Puhelinnumero: 020 634 11 (vaihde)

3 Yhteyshenkilö tutkimusrekisteriä koskevissa asioissa

Nimi: Karoliina Koskenvuo
Postiosoite: Nordenskiöldinkatu 12, 00250 HELSINKI
Puhelinnumero: 020 634 11
Sähköpostiosoite: karoliina.koskenvuo@kela.fi

4 Tutkimuksen osapuolet ja vastuunjako

Tutkimuksen toteuttaa Kelan tutkimusyksikkö.

5 Tutkimuksen vastuullinen johtaja tai siitä vastaava ryhmä

Nimi: Karoliina Koskenvuo
Postiosoite: Nordenskiöldinkatu 12, 00250 HELSINKI
Puhelinnumero: 020 634 11
Sähköpostiosoite: karoliina.koskenvuo@kela.fi

6 Tutkimuksen suorittajat

Kelan tutkimusyksiköstä tutkimuspäällikkö Karoliina Koskenvuo, tutkija Tuija Partanen, ryhmäpäällikkö Kirsi Airaksinen ja analyytikko Mikko Kailola.

7 Tietosuojavastaavan yhteystiedot

Kelan tietosuojavastaava: Raila Brummer
sähköposti: tietosuoja@kela.fi

8 Tutkimuksen luonne ja kestoaika

☒ Kertatutkimus

☐ Seurantatutkimus

Tutkimuksen kestoaika (kuinka kauan henkilötietoja käsitellään):

Tutkimushanke käynnistyy 1.1.2027, ja hankkeen ensimmäinen vaihe päättyy 31.12.2029, minkä jälkeen käsittelyaikaa jatketaan Eepos-kehittämishankkeen vaiheistuksen mukaisesti. Tämän hetken arvion mukaan käsittelyaika päättyy 31.12.2035.

9 Kuvaus tutkimushankkeesta ja henkilötietojen käsittelyn tarkoitus

Tutkimushankkeen tavoitteena on arvioida Eepos-kehittämishankkeen tavoitteiden toteutumista ja vaikutuksia etuusprosesseihin, etuuksien hakijoihin ja saajiin sekä arvioida asiakas- ja elämäntilannelähtöisen sosiaaliturvan käyttöönottoa ja sen vaikutuksia asiakaskokemukseen, asiointikäytäntöihin ja Kelan toimihenkilöiden työhön. Tutkimushankkeessa toteutetaan rekisteriseurantaa (Kelan etuuksien hakijat ja saajat, etuus- ja käsittelyprosessit) ja kerätään käyttäjäkokemustietoa (Kelan toimihenkilöt ja asiakkaat). Tietoa kerätään sähköisillä kyselyillä, haastattelulla ja chat-aineistolla.

Henkilötietoja käsitellään tieteellisen tutkimuksen toteuttamista varten. Tutkijat käsittelevät henkilötietoja voimassa olevan EU:n yleisen tietosuojasetuksen ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti sekä Kelan ja tutkimusyksikön sisäisiä ohjeita noudattaen. Tutkijoita/analytikoita sitoo ehdoton salassapitovelvollisuus yksittäisiä henkilöitä koskevista tiedoista. Jokainen aineiston käsittelyyn osallistuva allekirjoittaa salassapitositoumuksen. Yksittäisiä henkilöitä ei voida tunnistaa raportoiduista tuloksista. Tulokset raportoidaan tieteellisissä julkaisuissa ja muissa kanavissa.

10 Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

Henkilötietojen käsittelyn peruste on EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti seuraava:

- ☒ Yleisen edun mukainen tieteellinen tai historiallinen tutkimus tai tilastointi (tietosuojalain 4 §:n 3 kohta)
- ☐ Rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattaminen, mikä:
- ☐ Tutkittavan suostumus
- ☐ Oikeutettu etu; mikä tunnistettu etu on kyseessä:
- ☐ Muu, mikä:

11 Erityiset henkilötietoryhmät (nk. arkaluonteiset tiedot)

☐ Tutkimuksessa ei käsitellä tietosuoja-asetuksen 9 artiklassa tarkoitettuja erityisiä henkilötietoryhmiä.

Tutkimuksessa käsitellään seuraavia erityisiä henkilötietoja:

- ☐ Etninen alkuperä
- ☐ Poliittiset mielipiteet
- ☐ Uskonnollinen tai filosofinen vakaumus
- ☐ Ammattiliiton jäsenyys
- ☐ Geneettiset tiedot
- ☐ Biometristen tietojen käsittely henkilön yksiselitteistä tunnistamista varten
- ☒ Terveystta koskevat tiedot
- ☐ Luonnollisen henkilön seksuaalinen käyttäytyminen tai suuntautuminen

Edellä mainittujen erityisten henkilötietojen käsittely perustuu seuraavaan tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 2 kohdan mukaiseen erityisehtoon:

- ☒ Yleisen edun mukainen tieteellinen tai historiallinen tutkimustarkoitus tai tilastollinen tarkoitus (tietosuojalain 6 §:n 7 kohta)
- ☐ Tutkittavan/rekisteröidyn nimenomainen suostumus
- ☐ Tutkittava on saattanut käsiteltävät arkaluonteiset tiedot julkisiksi
- ☐ Käsittely on tarpeen tärkeän yleisen edun vuoksi
- ☐ Muu, mikä:

12 Mitä henkilötietoja tutkimusaineisto sisältää

Rekisteröidyillä tarkoitetaan tässä tutkimuksessa tutkimuksen kohteena olevien etuuksien asiakkaita ja näitä etuuksia käsitteleviä Kelan toimihenkilöitä ja heidän esihenkilöitään.

Tutkimukseen liittyviin sähköisiin kyselyihin vastataan anonyymisti. Tutkimuksen eri informanttiryhmiin (asiakkaan ja Kelan toimihenkilöt) haastattelutilanteet äänitallennetaan. Äänitallenteet muutetaan tekstimuotoon aineiston analyysia varten eli haastatteluun osallistuneiden ääntä ei käsitellä henkilötietona.

Laadullinen aineisto (kyselyiden avovastaukset, haastatteluaineistot ja chat-asiakirja-aineisto) pseudonymisoidaan aineiston perustamisvaiheessa. Suorat sekä epäsuorat vahvat tunnistetiedot poistetaan tutkimusaineistosta ja epäsuorat tunnistetiedot karkeistetaan. Kyselyn määrällinen aineisto analysoidaan SPSS-ohjelmiston avulla ja laadullinen aineisto Atlas.ti 21 ohjelmistolla.

Rekisteritietoina käsitellään hallinnollisia Kelan etuusrekisteri-, käsittely- ja prosessitietoja. Etuuksia saavia henkilöitä koskevia rekisteritietoja käsitellään, kun pyritään vastaamaan tutkimuskysymykseen siitä, miten Eepoksen käyttöönotto näkyy uudistettavien etuusjärjestelmien saajamäärien kehityksessä ja saajien samanaikaisessa muiden etuuksien käytössä. Kelan etuustietojen lisäksi tutkimuksessa voidaan myös hyödyntää tulorekisterin tietoja. Tietojen poiminnassa hyödynnetään SQL-koodikieltä ja aineistoja käsitellään ja analysoidaan tilasto-ohjelmistoilla (R, SPSS).

13 Mistä lähteistä henkilötietoja kerätään

Henkilötietoja kerätään tutkimukseen seuraavista lähteistä:

☒ Suoraan tutkimukseen osallistuvilta

☒ Haastattelu

☐ Postissa lähetettävä kyselylomake

☒ Sähköinen kyselylomake

☐ Videointi

☐ Muu tapa, mikä:

☒ Tutkittavalla ei ole velvollisuutta toimittaa tarvittavia henkilötietoja. Osallistuminen on vapaaehtoista, eikä osallistumatta jättämisestä aiheudu seurauksia.

☒ Muualta kuin tutkimukseen osallistuvilta, mistä ja mitä tietoja:

Kelan rekistereistä etuus-, käsittely- ja prosessitietoja

Chat-aineisto (Kela.fi/Kela Kelpo, OmaKela, chattirobotti ja chat-asia-kaspalvelu).

14 Tietojen siirto tai luovuttaminen tutkimusryhmän ulkopuolelle

Tutkimusaineistosta vain haastattelujen ääninauhoitteet luovutetaan littointipalveluun, muita tutkimusaineistoja ei luovuteta tämän tutkimuksen tutkimusryhmän ulkopuolisille tahoille.

15 Tietojen siirto/luovuttaminen EU:n tai ETA:n ulkopuolelle

Tietoja ei siirretä eikä luovuteta.

16 Automatisoitu päätöksenteko ja profilointi

Automaattisia päätöksiä tai profilointia ei tehdä. Tutkimusta varten kerätyt henkilötietoja ei käytetä tutkittavia koskevaan päätöksentekoon.

17 Henkilötietojen suojauksen periaatteet

☒ Tiedot ovat salassa pidettäviä.

☒ Kaikki hankkeessa henkilötietoja käsittelevät ovat allekirjoittaneet vai-tiolo- ja salassapitositoumuksen ja ymmärtävät henkilötietojen käsittelyä koskevat vaatimukset.

Manuaalinen aineisto:

☐ Manuaalista aineistoa ei kerätä.

☒ Tutkimuksessa kerätään manuaalista aineistoa; manuaalinen aineisto suojataan seuraavalla tavalla: Tutkimushaastattelujen aikana käytetään paperisista lomakkeita. Lomakkeita säilytetään lukituissa tiloissa Kelan toimitiloissa, joihin on pääsy ainoastaan nimetyillä henkilöillä. Tilojen käyttöä valvotaan kulkuluvin. Kun lomakkeiden tieto on tallennettu sähköiseen muotoon ja aineisto on tarkistettu, lomakkeet hävitetään tietoturvallisesti.

Tietojärjestelmissä käsiteltävät tiedot:

☒ Käyttäjätunnus ☒ Salasana ☒ Käytön rekisteröinti (lokitiedot)

☒ Kulun valvonta (tilat)

☐ Suojattu verkkoyhteys

☐ Muu, mikä:

Aineiston anonymisointi / pseudonymisointi:

- ☐ Aineisto anonymisoidaan aineiston perustamisvaiheessa (kaikki tunnistetiedot poistetaan täydellisesti, jotta paluuta tunnisteteolliseen tietoon ei ole, eikä aineistoon voida yhdistää uusia tietoja).
- ☒ Suorat tunnistetiedot poistetaan aineiston perustamisvaiheessa (pseudonymisoitu aineisto, jolloin tunnistettavuuteen voidaan palata koodin tai vastaavan tiedon avulla ja aineistoon voidaan yhdistää uusia tietoja). Tunnistetiedot ja tutkimusnumerot yhdistävä koodiavain säilytetään huolellisesti erillään henkilötiedoista ja tutkimusaineistosta ja siihen on pääsy vain rajatulla osalla tutkimusryhmän jäsenistä.
- ☐ Aineisto analysoidaan suoraan tunnistetiedoin, koska: [peruste suorien tunnistetietojen säilyttämiselle]

18 Henkilötietojen käsittely tutkimuksen päättymisen jälkeen

- ☒ Tutkimusrekisteri hävitetään [31.12.2035]
- ☐ Tutkimusrekisteri arkistoidaan ilman tunnistetietoja (anonymisoituna)
- ☐ Tutkimusrekisteri arkistoidaan tunnistetiedoin

Mihin aineisto arkistoidaan, miten pitkäksi aikaa ja millä oikeusperusteella:

19 Tutkimukseen osallistuvan oikeudet

Tietosuojalainsäädäntö takaa rekisteröidylle tiettyjä oikeuksia:

- Silloin, kun henkilötietojen käsittely perustuu rekisteröidyn suostumukseen, hänellä on oikeus peruuttaa antamansa suostumus milloin tahansa sen vaikuttamatta suostumuksen perusteella ennen peruuttamista suoritettua käsittelyä lainmukaisuuteen.
- Rekisteröidyllä on oikeus saada tieto siitä, käsitelläänkö häntä koskevia henkilötietoja tutkimuksessa, ja saada jäljennös käsiteltävistä henkilötiedoista.
- Jos käsiteltävissä rekisteröidyn henkilötiedoissa on epätarkkuuksia tai virheitä, hänellä on oikeus pyytää niiden oikaisua tai täydennystä.
- Rekisteröidyllä on oikeus vaatia henkilötietojensa poistamista tietyissä tilanteissa, kuten esimerkiksi käyttäessään vastustamisoikeutta tai peruuttaessaan antamansa suostumuksen.
- Rekisteröidyllä on oikeus henkilötietojen käsittelyn rajoittamiseen tietyissä tilanteissa, kuten esimerkiksi silloin, jos rekisteröity kiistää henkilötietojensa paikkansapitävyyden.

- Rekisteröidyllä on oikeus vastustaa henkilötietojen käsittelyä, jos käsittely perustuu yleiseen etuun tai oikeutettuun etuun.

Jos rekisteröity haluaa käyttää oikeuttaan, hän voi ottaa yhteyttä edellä mainittuun yhteyshenkilöön. Jos tutkimuksen toteuttaminen ei (enää) edellytä, että rekisterinpitäjä voi tunnistaa rekisteröidyn, oikeutta tietojen tarkastamiseen, oikaisuun, poistoon ja käsittelyn rajoittamiseen ei sovelleta, ellei rekisteröity anna lisätietoja, joiden avulla hänet voidaan tunnistaa.

Oikeuksista poikkeaminen

Tässä kohdassa kuvatuista oikeuksista saatetaan poiketa tietosuoja koskevan lainsäädännön mukaisilla perusteilla siltä osin, kuin oikeudet estävät tieteellisen tai historiallisen tutkimustarkoituksen tai tilastollisen tarkoituksen saavuttamisen tai vaikeuttavat sitä suuresti. Tarvetta poiketa oikeuksista arvioidaan aina tapauskohtaisesti.

Valitusoikeus

Rekisteröidyllä on oikeus tehdä valitus tietosuojavaltuutetun toimistoon, jos hän katsoo, että henkilötietojen käsittelyssä on rikottu voimassa olevaa tietosuojalainsäädäntöä.

Yhteystiedot:

Tietosuojavaltuutetun toimisto

Käyntiosoite: Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki

Postiosoite: PL 800, 00531 Helsinki

Vaihde: 029 566 6700

Kirjaamo: 029 566 6768

Sähköposti: tietosuoja@om.fi